

Nr 43.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 24 januari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlatande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

G U S T A F.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 januari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vennerström anför:

Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom ifrågavarande förordning har förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävts, dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

I 1 § förordningen den 18 juni 1909 stadgas, att därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylig ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom *två år* efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av 12 § omförmälda förordning, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har genom förordning den 4 juni 1920 (nr 305) vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom *tre år* från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

1:o.

I en till Kungl. Maj:t den 11 januari 1935 inkommen skrift har Johan Albert Carlsson i Lamhult gjort framställning om ersättning i anledning av sjukdom, som han ådragit sig under militärtjänstgöring år 1911.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Carlsson innehaft fast anställning vid förutvarande Livregementets dragoner från och med den 1 november 1908 till och med den 31 oktober 1911, att han omkring den 20 juni 1911 insjuknat med ryggsmärtor och feber, att han därefter för vård varit intagen å garnisonssjukhuset i Stockholm från och med den 10 juli till och med den 31 oktober 1911 under diagnosen ischias och förlamning i högra underbenet samt att Carlsson alltsedan han erhållit avsked från sin anställning vid regementet synes hava lidit av sjukdom i högra benet.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande i ärendet den 8 mars 1935 anfört, bland annat, att jämlikt 12 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, i dess ursprungliga lydelse, rätten till ersättning vore förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada gjordes inom två år efter det skadan yppades. Då förevarande framställning ingivits först efter det mera än tio år förflutit, sedan sjukdomen yppades, måste jämväl enligt bestämmelserna i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer Carlsson anses hava förlorat sin talan i

fråga om rätt till ersättning i förevarande fall. För den händelse Kungl. Maj:t emellertid skulle finna skäligt, att Carlsson, utan hinder därav att framställning om ersättning icke gjorts inom föreskriven tid, bereddes ersättning jämlikt grunderna för oförmälda förordning, därest hans militärtjänstgöring skäligen kunde antagas hava bidragit till hans ifrågavarande sjukdom, hade riks försäkringsanstalten prövat ärendet i sistnämnda hänseende. Därvid hade riks försäkringsanstalten funnit ifrågavarande sjukdom hava ådragits under sådana förhållanden, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Carlsson ersättning jämlikt berörda förordning. Beträffande den av sjukdomen föranledda nedsättningen i Carlssons arbetsförmåga finge riks försäkringsanstalten med stöd av utlåtande, som avgivits av anstaltens överläkare, professorn A. Troell, vidare framhålla, att sådan nedsättning, enligt vad handlingarna gäve vid handen, för dåvarande skäligen kunde anses föreligga med tjugu à tjugufem procent.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hava i avgivet utlåtande i ärendet den 26 mars 1935 — under erinran, att riksdagen tidigare i liknande fall beviljat ersättning oaktat framställning därom gjorts sedan mer än tio år förflutit från det sjukdomen yppades, samt med åberopande av vad riks försäkringsanstalten i ärendet anfört — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Carlsson finge — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid — från och med den 1 januari 1935 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kunde anses berättigad.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Carlsson icke kunnat tillerkännas någon ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909, när ansökning därom icke gjorts inom behörig tid. Emellertid har förut i åtskilliga fall dispens från förordningens preskriptionsföreskrifter medgivits. Då, enligt vad riks försäkringsanstalten meddelat, Carlsson ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i förordningen kunnat tillerkännas honom, därest framställning därom gjorts inom föreskriven tid, finner jag billigt, att han får komma i åtnjutande av ersättning enligt i förordningen angivna grunder. Ersättningen torde böra utgå från och med den 1 januari 1936.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Johan Albert Carlsson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1936 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning,

var till han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

2:o.

I en till riksförsäkringsanstalten den 4 maj 1935 inkommen skrift gjorde Nils Vilhelm Lindqvist i Stockholm framställning om ersättning i anledning av skada, som han ådragit sig år 1920 under fullgörande av militärtjänstgöring. Enär berörda framställning icke gjorts inom den tid, som föreskrivits i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer samt Lindqvist vid sådant förhållande måste anses hava förlorat sin talan mot anstalten i fråga om rätten till ersättning, fann anstalten enligt beslut den 29 maj 1935 sig icke kunna upptaga framställningen till prövning.

Hos Kungl. Maj:t har Lindqvist i en till försvarsdepartementet den 28 maj 1935 inkommen skrift anhållit att, utan hinder av att hans framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid, komma i åtnjutande av ersättning enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindqvist fullgjort värnplikts-tjänstgöring vid dåvarande Positionsartilleriregementet under tidsperioderna den 16 juni—den 13 oktober och den 25 oktober—den 21 december 1920 samt den 4 januari—den 23 mars och den 30 mars—den 6 maj 1921, att han den 8 juli 1920 under tjänstgöringen vid ridning fallit av hästen och därvid ådragit sig en kontusionsskada å högra tinningen samt att han vid läkarundersökning den 31 augusti 1920 befunnits lida av en åkomma i högra ögat av traumatisk natur.

Riksförsäkringsanstalten har i utlåtande den 16 juli 1935 anfört, bland annat, att för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäligt, att Lindqvist utan hinder därav, att framställning om ersättning icke gjorts inom vederbörlig tid, bereddes ersättning jämlikt grunderna för förordningen den 18 juni 1909, hade riksförsäkringsanstalten upptagit ersättningsfrågan till prövning. Därvid hade riksförsäkringsanstalten, då Lindqvists förenämnda ögonåkomma måste anses förorsakad av det honom under militärtjänstgöringen övergångna olycksfallet, funnit, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom vederbörlig tid, skulle hava tillerkänt honom ersättning jämlikt berörda förordning.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hava i utlåtande den 27 augusti 1935 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Lindqvist finge — utan hinder av att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid — från och med den 1 januari 1936 från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, var till han enligt grunderna för förenämnda förordning den 18 juni 1909 kunde anses berättigad.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Nils Vilhelm Lindqvist må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1936 från beväringssmannskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Vad departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Christianson.
